

ПАМ'ЯТІ КОЛЕГИ

З глибоким сумом колектив Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав» повідомляє, що 10 грудня 2023 р. пішов у засвіти колишній співробітник науково-дослідного відділу археології Михайло Віталійович Роздобудько.

Теплими спогадами згадаймо цю чудову людину, талановитого науковця, неординарну особистість. Народився Михайло Віталійович Роздобудько 8 листопада 1948 р. у м. Переяслав-Хмельницькому (нині м. Переяслав) Київської обл. Мати, Євдокія Сергіївна Нестеровська, працювала у Переяслав-Хмельницькому історичному музеї науковцем, згодом завідувачем відділу фондів. Михайло Роздобудько з дитинства при звичаївся до музейного життя. Навчався у Київському державному університеті імені Тараса Шевченка, де закінчив геологічний факультет (1967—1972 рр.).

Трудову діяльність розпочав у Правобережній геологічній експедиції (1972—1973), згодом працював у Закарпатській геологічній експедиції (1973—1991), Черкаській геологорозвідувальній експедиції (1991—1994), де обіймав посади геолога, старшого геолога, головного геолога.

З 1994 по 2017 рр. Михайло Віталійович працював у Переяслав-Хмельницькому державному історико-культурному заповіднику (згодом — Національний історико-етнографічний заповідник «Переяслав») старшим науковим співробітником науково-дослідного археологічного відділу (1994—2007), науково-дослідного відділу «Археологічний музей» (2007—2017).

М. В. Роздобудько організував та брав участь у більш ніж 20 археологічних експедиціях, ним було відкрито та введено до наукового обігу декілька десятків нових археологічних пам'яток. За результатами проведених археологічних досліджень він склав 14 наукових звітів.

Михайло Віталійович РОЗДОБУДЬКО

Багаторічна невтомна робота Михайла Віталійовича з дослідження археологічних пам'яток узбережжя Канівського водосховища, що довгі десятиліття розмивалися й знищувалися, принесла свої плоди: він організував експедицію, відкрив численні пам'ятки різних епох та надихнув на цю необхідну роботу колег та краєзнавців. Нанесені ним на археологічні карти пам'ятки репрезентували цілі пласти давньої історії регіону, до цього невідомі або слабо вивчені археологами. Саме завдяки його ініціативі та енергійним практичним зусиллям, високій кваліфікації та відданості своїй справі для археологічної науки була врятована цінна інформація, що заповнила маловідомі сторінки історії краю. Зокрема це стосується проблем степового енеоліту (піввихинська культура), культур епохи бронзи в Середньому Подніпров'ї (середньодніпровська культура, культура кулястих амфор, бабинська культура),

М. В. Роздобудько під час розвідки: обстеження оголень берега Канівського водосховища

раннього залізного віку (скіфські пам'ятки Переяславського Лівобережжя).

Значним досягненням та заслугою вченого було дослідження городища «Долудаїв городок», на якому проведені розкопки земляних укріплень та культурного шару, в результаті чого важлива, але мало вивчена пам'ятка була нарешті датована. Дослідженнями М. В. Роздобудька було доведено, що пам'ятка споруджувалася у два етапи, між якими був суттєвий хронологічний проміжок: закладене городище було ще у кіммерійській час, але активно використовувалося скіфами у V—IV ст. до н. е.

Михайло Віталійович був ініціатором та дослідником переяславських «змійових» валів, здійснив їх картографування, суттєво уточнив існуючі на той час окомірні плани. У 1995—1996 рр. М. Роздобудьком та Д. Тетерею проведені розкопки цих валів, що дало змогу датувати пам'ятку. Розкопки т. зв. Великого валу однозначно засвідчили — його насип лягає на культурний шар поселення черняхівської культури III — початку V ст. і споруджений не раніше V ст., оскільки у ньому зустрічаються фрагменти черняхівської кераміки, що потрапили у процесі спорудження насипу. Дослідники датували вали давньоруським часом, спростувавши необґрунтовану думку про існування так званого Каратувльського скіфського городища.

Дослідник активно розробляв ранньослов'янську проблематику, брав активну участь у розкопках давньоруського Переяслава.

Значну увагу науковець приділяв пам'яткоохоронній проблематиці. Михайло Віталійович вніс низку важливих і доречних пропозицій та взяв активну участь у складанні пам'ятко-охоронних зон міста Переяслава та історико-культурного зонування території НІЕЗ «Переяслав». Регулярно вводив до наукового обігу результати своїх досліджень у спеціалізованих виданнях (Археологічні відкриття в Україні / Археологічні дослідження в Україні, Археологія, Археологічний літопис Лівобережної України, регіональних наукових збірниках). Він брав активну участь у багатьох наукових конференціях, семінарах та круглих столах у Києві, Каневі, Комсомольську, Рязані, Воронежі, Мелітополі, Переяславі.

Перелік науково-дослідних тем, розроблених М. В. Роздобудьком, засвідчує широту і різноманіт-

ність його наукових інтересів: «Пам'ятки та археологічні комплекси епохи енеоліту-ранньої бронзи Переяславського Лівобережжя» (2006—2008), «Ранньослов'янські пам'ятки Переяславщини» (2008), «Ритуальні комплекси пізньої бронзи Переяславського Лівобережжя» (2009—2010), «Фібули початку — середини I тис. н. е. із Потруб'їжжя в колекціях НІЕЗ «Переяслав» (2011). Це підтверджують 43 наукові праці, опубліковані у наукових збірниках, монографічні видання археологічного спрямування — він був автором окремих розділів колективних монографій «Нариси історії давнього Переяслава» (2007), «Переяслав у віках» (2007). У 2011 р. підготував до друку серію нарисів про археологічні пам'ятки Переяславщини.

Михайло Віталійович був талановитим популяризатором науки, володів матеріалом і словом. У 2015 р. вийшла друком його книга «Що розповідають та приховують археологічні пам'ятки», де автор проявив себе талановитим оповідачем давньої історії та археології України. Викладені жваво й дохідливо історичні факти, здобуті археологами, стали захопливою мандрівкою у загадки й таємниці історії.

М. В. Роздобудько отримав відзнаку Міністерства культури та туризму України (2007), неодноразово був нагороджений грамотами та подяками НІЕЗ «Переяслав».

Михайло Віталійович користувався заслуженою повагою колег, які цінували його глибокі знання та професіоналізм. Ініціативний, енергійний практик археологічних досліджень, талановитий науковець, відданий своїй справі дослідження вітчизняної історії. Колегам завжди можна було розраховувати на його допомогу, пораду як у професійних, так і в повсякденних питаннях. Душа компанії, адже міг спілкуватися з будь-яких питань, чи то всесвітньої історії, чи поезії та белетристики. Завдяки беззаперечній логіці своїх міркувань, мав талант переконувати опонентів. Характер мав непростий, але харизматичний. Він був романтиком у своїй професії, спочатку геології, а згодом археології.

Михайло Віталійович пішов від нас, але добрі спогади про нього назавжди залишаться у наших серцях.

Одержано 15.12.2023